

ת"פ (קרית שמונה) 44874-05-24 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (קרית-שמונה) 44874-05-24 - מדינת ישראל נ' פלוני שלום קרית-שמונה

ת"פ (קרית-שמונה) 44874-05-24

מדינת ישראל

נגד

פלוני (עצור/אסיר בפיקוח)

בית משפט השלום בקרית-שמונה

[01.12.2024]

כבוד השופט ערן בר אור

החלטה

הרקע והבקשה לתיקון כתב האישום

1. בתאריך 20.5.2024 הוגש כתב האישום בתיק זה, המייחס לנאשם עבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, תקיפה סתם של בת זוג ו-2 עבירות של איומים.

2. בתאריך 3.6.2024 כפר הנאשם בעובדות כתב האישום (למעט באמור בסעיפים 1 ו-2 שבכתב האישום). במועד כפירתו טען ב"כ הנאשם, עו"ד שומרון:

"אין לנו טענת זוטא ואליבי, בנוסף נבקש לזמן עדי הגנה מטעמנו, את הרופא שטיפל בנאשם במידה והמאשימה לא תסכים להגשת המסמכים [...] בנוסף אני שומר על זכותי לבקש לזמן את כב' השופט עמי זנטי מבית משפט השלום בנוף הגליל-נצרת שהיה עד לאירוע, כעולה ממזכרי השוטרים, בנוסף נבקש לזמן את השוטר דניס סטפצ'נקו אשר הוא עד מהותי לנו כעד הגנה כמי שהיה עד מרכזי לאירוע והיחיד. " (ההדגשה אינה במקור, ע"ב).

3. נוכח כפירתו של הנאשם נקבע התיק לשמיעת ראיות ובית המשפט הורה כי "המזכירות תזמן את השוטר דניס סטפצ'נקו מ.א. 1214519 מתחנת ירדן, כעד מטעם ההגנה...".

4. להשלמת התמונה יובאו סעיפים 4 ו-5 לכתב האישום, בהם כפר הנאשם:

4. באותה עת, היה השוטר דניס סטפצ'נקו (להלן: "השוטר דניס") בנסיעה שגרתית בכביש, בניידת משטרה גלויה, הבחין במתרחש ועצר את רכבו בסמוך לרכבו של הנאשם. אזי אחז השוטר דניס בנאשם והרחיק אותו מהמתלוננת זאת כאשר הזדהה כשוטר בפני הנאשם והודיע לו על עיכובו. הנאשם איים על השוטר דניס בכך שהתקרב אל פניו בצורה מאיימת וניסה להשתחרר מאחזיתו.

5. הנאשם סירב לעיכוב, סירב להיכנס לניידת המשטרה. בהמשך לכך, השוטר דניס ביקש סיוע של שוטרים נוספים, ואלו הגיעו למקום, ביניהם השוטר עידו פורת (להלן: "השוטר עידו").
5. על אף חלקו של השוטר דניס סטפצ'נקו באירוע, כמתואר בכתב האישום, לא ציינה אותו המאשימה כעד מטעמה ברשימת עדי התביעה שבכתב האישום, ונדמה כי בצדק הגדירו ב"כ הנאשם כ"עד מהותי", כשהכריז עליו כעד הגנה.
6. בתאריך 23.9.2024 התקיימה ישיבת ההוכחות הראשונה, בה העיד, בין היתר, השוטר רס"ר עידו פורת. בחקירתו הנגדית, נחקר ארוכות השוטר פורת על התנהלותו שלו וכן על התנהלות השוטר דניס סטפצ'נקו במהלך האירוע המתואר בכתב האישום.
7. בתאריך 11.11.2024 הגישה המאשימה בקשה בכתב, בה היא מבקשת להתיר לה לתקן את כתב האישום, כך שלרשימת עדי התביעה יתווסף שמו של "דניס סטפצ'נקו, מספר אישי 1214519, קצין בילוש תחנת ירדן".
8. בנימוקה לבקשה טענה המאשימה כי "בעת הכנת כתב האישום, בטעות שבתום לב, לא צוין שמו של עד זה ברשימת עדי התביעה. עם זאת, עדותו רלוונטית לבירור האשמה המיוחסת לנאשם". עוד נטען כי חומרי החקירה הרלוונטיים לעד הועברו לידי ב"כ הנאשם יחד עם כלל חומרי החקירה שבתיק, וכן נטען כי במעמד כפירת הנאשם בעובדות כתב האישום ביקשה ב"כ המאשימה להגיש רשימת עדים בתוך 7 ימים, אך בית המשפט הנכבד לא נתן דעתו בעניין זה, וקבע לשמיעת ההוכחות תוך שהורה על זימון העד כעד הגנה.
9. לטענת המאשימה, כאמור בבקשה, "אין לומר שבהוספת עד זה לכתב האישום תישלל מהנאשם ההזדמנות הסבירה להתגונן מפני האישומים וכן לא יגרם לו כל עיוות דין", והוסיפה כי "לא פעם צוין בפסיקה כי המשפט אינו עוסק ב"מחטפים" או במשחקי אשקוקי "מי מבקש קודם", בוודאי בנסיבות תיק זה כאשר מדובר בעד שוטר". עוד הפנתה המאשימה לפסיקה המתאימה למקרה זה, ולמקרים בהם התירו בתי המשפט תיקונים משמעותיים בכתב האישום בשלבים מתקדמים של ההליך.
10. מאחר והבקשה הוגשה באותו היום בו נקבע התיק להמשך שמיעת הראיות, נשמעו בפתח הישיבה טיעוני הצדדים בעניין זה.
- טיעוני הצדדים
11. בדיון, חזרה ב"כ המאשימה על האמור בבקשתה, וטענה כי:

"אמנם מדובר בשלב שהתחלנו בשמיעת הראיות, אך לא אחת נקבע בפסיקה כי גם בשלב זה ניתן לתקן את כתב האישום ברשות בית המשפט ועל אחת כמה וכמה כשמדובר בטעות טכנית, הרי שניתן לראות הן מעובדות כתב האישום, והן מחומר הראיות שהעד מופיע ומצוין בכתב האישום והינו עד מהותי כפי שציין גם חברי בבקשתו לזמנו כעד הגנה, כי אכן מדובר בעד מהותי, ועל כן לצורך עשיית צדק ומשפט הוגן, המאשימה סבורה שיש להתיר את בקשתה. חומר הראיות בעניין העד היה נמצא ועדיין נמצא כל העת בתיק החקירה, והועבר לבא כוח הנאשם הן מתחילת ההליך, רשימת חומר החקירה מציינת את החומרים הרלוונטיים לעד זה, כך שלא יכולה להעלות טענה שתשלל מהנאשם הזדמנות להתגונן ולא ייגרם לו כל עיוות דין."

12. ביחס לעובדה שכבר ניתנה החלטה בעניינו של העד ונקבע כי הוא יזומן כעד הגנה, טענה ב"כ המאשימה: "כפי שציינתי בבקשה כבר במועד הכפירה, בא כוח המאשימה ביקשה להגיש רשימת עדים תוך 7 ימים. וזאת על מנת באמת לוודא שלא נעשתה שום תקלה טכנית ברשימת העדים, אך בית המשפט לא נתן דעתו בעניין והורה כבר באותה עת על זימון העד כעד הגנה."

13. ולאחר שבית המשפט העיר כי ניתן להבין את האמור בפרוטוקול כאילו הבקשה מתייחסת לרשימת העדים שיזמנו לדיון, ולא לרשימת עדים ששם יצוין בכתב האישום, השיבה ב"כ המאשימה:

"אני יכולה להבין מאדוני שזה מה שיכול להתברר, אבל גם מתרשומות שעולות בתיק וגם מהעובדה שחברי בדיון ציין את עניין העד והתובעת שהופיעה לא הכירה את התיק, היא ביקשה להגיש רשימת עדים כדי לבחון את רשימת העדים בצורה יסודית ולא במהלך הדיון, לא ניתנה התייחסות לכך או איזשהו פירוט, ולכן אני מבקשת מבית המשפט להורות על התיקון וזאת מכיוון שלא ייגרם עיוות דין, ניתן לראות כבר בכתב האישום ששמו של העד הוא מופיע עוד בעובדות ומהווה עד מהותי."

14. טענה זו יש לדחות כבר עתה, שכן ברור מקריאת הפרוטוקול והחלטת בית המשפט כי רשימת העדים אליה התכוונה ב"כ המאשימה בדיון קשורה לעדים שתבקש המאשימה לזמן לדיון לישיבת ההוכחות, ובית המשפט לא התיר למאשימה להגיש רשימה מתוקנת של עדי תביעה כחלק מכתב אישום מתוקן. יש ללמוד על כך גם מתוך ההחלטה אשר קבעה כי למועד ההוכחות יוזמן השוטר דניס סטפצ'נקו כעד הגנה, ומכאן שאין מקום לפרשנות כאילו בית המשפט חשב שהמאשימה מבקשת להגיש רשימת עדים מתוקנת לכתב האישום.

15. ב"כ הנאשם, התנגד בדיון לבקשה לתיקון כתב האישום. לשיטתו, המדובר ב"מקצה שיפורים" שהתביעה מבקשת לעשות, לאחר שהתביעה הבינה שאין לה סיכוי סביר להרשעה, ולכן היא "מנסה בעצם לבצע איזה סוג של מקצה שיפורים ולחפות על מחדליה שלה, ואיך היא עושה את זה באמצעות בית משפט, ומבקשת את אישור בית המשפט."

16. ב"כ הנאשם הלין על עיתוי הגשת הבקשה, לאחר שכבר הוכרז העד כעד הגנה ולאחר שבית המשפט החל לשמוע את הראיות. לטענתו, מנסה המאשימה לבצע "מחטף" שיש לדחותו, ומאחר שכעת נחשפה המאשימה לקו ההגנה, קבלת הבקשה תהווה עיוות דין.

ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה ממנה ניתן ללמוד על דחיית בקשות של המאשימה לתיקון כתב האישום בשלבים מתקדמים של ההליך, ובמקרים בהם העד שאת שמו מבקשים לצרף לכתב האישום המתוקן, כבר הוכרז כעד מטעם ההגנה.

17. לשאלת בית המשפט לעניין עיוות הדין שייגרם לנאשם לו יתוקן כתב האישום ותינתן לנאשם האפשרות לחקור את העד בחקירה נגדית, ענה ב"כ הנאשם בהגנתו כי הדבר יסכל יתרון דיוני שיש לנאשם במצב הדברים הנוכחי, שעה שכל שהעד לא יעיד מטעם התביעה, ייתכן כי בסיום פרשת התביעה הוא יוכל לוותר על הצורך בהעדת העד ולטעון כי אין מקום להשיב לאשמה. לשיטתו, ייתכן שיתר עדי התביעה דווקא ישפכו אור לטובת הנאשם, ואז עדותו של העד כבר לא תהיה מהותית, ולכן ניתן יהיה לוותר עליו.

דין

18. מאחר שבקשת המאשימה לתקן את כתב האישום באה לאחר תחילת המשפט, אנו מצויים בגדרי סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982, הקובע כדלהלן -

"בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן, התיקון ייעשה בכתב האישום או יירשם בפרוטוקול."

19. בע"פ 6168/20 מדינת ישראל נ' יעקב עמיחי שמבה (נבו 9.6.2022) שב והזכיר בית המשפט העליון את התנאים לקבלת בקשה לתיקון כתב אישום:

"לאחר הקראת כתב האישום הסמכות להורות על תיקונו נתונה לבית המשפט, ובית המשפט יתיר תיקון, בתנאי שלא יהיה בכך כדי לקפח את הנאשם בהגנתו (ראו: סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; יעקב קדמי על סדר הדין בפלילים חלק שני 948 (מהדורה מעודכנת 2009))."

לעניין אופן הפעלת שיקול דעתו של בית המשפט בזימון עדים וקבלת ראיות שלא על פי סדרי הדין הרגילים נפסק: "בצד הכלל, כי הראיות צריכות להיות מובאות בזמן הרגיל והמקובל, יש להכיר בשיקול-דעת בית המשפט לסטות מהכלל, במקרה שהוא ימצא זאת לנחוץ. הפעלת שיקול-דעת זה אינה צריכה להיות עניין שבשגרה" (ע"פ 951/80 קניר נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 505, 515 (1981) (להלן: הלכת קניר)).

בהקשר זה נקבע, כי על בית המשפט להעמיד בראש מעייניו את השיקול שלא ייגרם עיוות דין לנאשם, כאשר עיוות דין משמעותו פגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן כראוי (שם, עמ' 516; ראו גם: ע"פ 8507/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 76 לחוות דעתי [פורסם בנבו] (9.9.2020)).

20. כידוע, "רשימת עדי התביעה מהווה חלק בלתי נפרד מכתב האישום (סעיף 85(6)); ועל אף שנושאת היא אופי מינהלי בעיקרה - מסירת הפרטים הדרושים להזמנת עדים - יש לה גם משמעות עניינית: על פיה יודע הנאשם עם אלו עדים רשאי הוא לבוא בקשר על מנת לבחון את הזמנתם להעיד מטעמו (שעם "עדי תביעה" אין הוא רשאי לקיים מגע כלשהו); ולפיה הריהו מתכנן את הגנתו, לרבות חקירתם של עדים אלה." (ר' יעקב קדמי, על סדר הדין בפלילים - חלק שני - הליכים שלאחר כתב אישום - א' (מהדורה מעודכנת, 2009), בעמוד 925);

ובע"פ (מחוזי תל אביב-יפו) 466/93 שמואל בן יצחק לוי נ' מדינת ישראל, תשנ"ד (2) 353 (1993) נקבע:

"יש לראות את ההוראה המחייבת ציון שמות העדים בכתב האישום כחלק מהוראותיו של חוק סדר הדין הפלילי, שנועדו לאפשר לנאשם להכין הגנתו ולמנוע ממנו הפתעות. לשם כך נקבעה זכותו של הנאשם לעיין בחומר החקירה ונחסמה דרכן של ראיות שלא הומצאו לעיונו של הנאשם, כאמור בסעיפים 74 ו-77 לחוק סדר הדין הפלילי: 74. "הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסכימו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה שבידי התובע ולהעתיקו." 77. "(א) לא יגיש תובע לבית המשפט ראיה ולא ישמיע עד אם לנאשם או לסניגורו לא ניתנה הזדמנות סבירה לעיין בראיה או בהודעת העד בחקירה, וכן להעתיקם, אלא אם ויתרו על כך".

על פי סעיף 74 זכאי הנאשם לעיין בכל חומר החקירה. נראה שבמסגרת זו חייבת התביעה להעמיד לעיין ולהעתיקה גם חומר שאינו נזכר בכתב האישום וכן הודעות של מי שלא בא במניין העדים שבכתב האישום. הנני מוכן להניח שבענייננו נכלל באותו חומר חקירה שהועמד לעיונו של המערער, כל חומר החקירה, לרבות ההודעה של מוחמד חושיה. אלא שאין בכך די. המחוקק צירף לחובה להעמיד את חומר החקירה לעיונו של הנאשם, את החובה לציין בכתב האישום את העדים שבכוונת התביעה להעיד. על ידי שילוב שתי הוראות אלה, ממוקדת תשומת ליבו של הנאשם בחומר החקירה שהתביעה הצהירה על כוונתה להביאו בפני בית המשפט. כך יודע הנאשם לחקירתם הנגדית של אלו עדים עליו להתכונן וכן לקבוע קו הגנתו לאור הראיות שהתביעה מתכוונת להביא.

בבוא בית המשפט לקבוע מה השלכות יש לסטייה מסדרי הדין שנקבעו בחוק ראוי לילך לאור התמרוצים שהציב כבוד הנשיא זמורה בע"פ 1/48, בעמ' 18:

"אחד מחכמי המשפט כינה פעם יפה את חוק העונשין ואת הפרוצידורה הפלילית כ'מאגנה כרטה של הפושע'. יש בכינוי זה משום תבונה רבה.

רוצים להבליט בו את הרעיון שהפרוצידורה הפלילית על דיניה מכילה לטובת הנאשם תריס בפני עיוות-דין. רוצים לתת לנאשם את מלוא ההגנה ההוגנת".

יחד עם זאת הזהיר כבוד הנשיא את בתי המשפט מהפרזה בפורמאליות, כאשר סטייה ממנה לא תגרום לעיוות-דין, שכן "הדיון הפלילי אינו צריך לקבל צורת משחק אשקוקי שבו מהלך אחד בלתי נכון קובע את גורל המשחק". (ההדגשה אינה במקור, ע.ב.).

21. לפיכך, יש לקבוע באם ייגרם עיוות דין לנאשם באם יותר תיקונו של כתב האישום.

כפי שניתן ללמוד מטיעוניו של ב"כ הנאשם, הוא גיבש קו הגנה בהסתמך על רשימת עדי התביעה המופיעה בכתב האישום, ועל חומר החקירה שהועמד לעיונו. בשל שמות העדים המפורטים ברשימת העדים בכתב האישום (ויותר מאלה - השמות שאינם נמצאים ברשימה), הוא דאג להכריז על השוטר דניס סטפצ'נקו כעד הגנה כבר בעת שהשיב לאישום, כחלק מאותו קו ההגנה. מכאן ולדידו, באם יותר למאשימה לתקן את כתב האישום, לאחר שקו ההגנה נחשף, ייגרם לנאשם עיוות דין.

22. מוכן אני להניח, לעת עתה, כי תיקון כתב האישום עלול לפגוע בקו ההגנה של הנאשם ובכך ייגרם לו עיוות דין. אני ער לעובדה כי עיקר עיוות הדין נעוץ במניעת יתרון דיוני לנאשם, אולם בשלב זה, וכל עוד לא נפרסו בפני מלא הראיות, לא נחשפתי לכלל קו הגנתו של הנאשם, אהיה מוכן לראות גם בפגיעה שכזאת כעיוות דין לצורך הכרעה בבקשה שלפני.

23. עוד לקחתי בחשבון כי בית המשפט כבר אישר את הבאתו של השוטר דניס סטפצ'נקו כעד הגנה, ויש בקבלת הבקשה לאחר שניתנה החלטת בית המשפט, משום מתן יתרון לא הוגן למאשימה.
24. זאת ועוד - נוכח הסכמתם של שני הצדדים כי השוטר דניס סטפצ'נקו הינו עד מהותי, בהיותו עד ראיה לאירוע, דחיית הבקשה לתיקון כתב האישום מעמידה את הסנגוריה בנטל כבד שכן:
"הלכה מושרשת היא כי אי הבאתו של עד רלבנטי יוצרת הנחה כי אילו הושמע העד היה בכך כדי לתמוך בגרסת היריב וכי הסיבה לאי הבאתו הינה החשש של בעל הדין מעדותו ומחשיפתו לחקירה שכנגד" (ר' ע"פ 8994/08 פלוני נ' מדינת ישראל (1.9.2009) והאסמכתאות המופיעות שם).
25. מכאן, שדחיית הבקשה תוכל לתת לנאשם להמשיך ולנהל את המשפט בהתאם לקו הגנתו ולהקנות לו, לעת עתה, את היתרון הדיוני אשר הוא סבור כי יש בידיו, אך מאידך, יש בדחיית הבקשה גם כדי להציב בפני הנאשם נטל כבד בדרך הבאת ראיותיו שלו, והעדת עדי ההגנה עליהם הכריז, כאשר הימנעותו מלהעיד את השוטר דניס סטפצ'נקו עלולה לחזק בסופו של דבר את ראיות המאשימה.
26. לבסוף אציין כי על מנת למנוע שימוש לא ראוי בפרוצדורה הפלילית, וככל שבתום פרשת ההגנה יסתבר כי הנאשם החליט לוותר על עדותו של השוטר דניס סטפצ'נקו, ולמרות זאת אגלה כי קיים צורך בזימונו של העד לצורך בירור האמת, תהיה פתוחה הדרך לזמנו לעדות מכח הסמכות הנתונה לי בסעיף 167 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.
27. מכל האמור לעיל - אני דוחה את הבקשה לתיקון כתב האישום.
ניתנה היום, ל' חשוון תשפ"ה, 01 דצמבר 2024, בהעדר הצדדים.